

TEE

(5.osa, algus Navigaatoris 1/2007)

PURJETAMISE JUURDE

TEKST **ALAR VOLMER** FOTOD **ERAKOGU, VOR**

Tavaliselt on jaanuar meil tõsine talvekuu ja mõtted suvest ei pääse nii kergesti mõjule, kuna leidub mõnusat lume ja suuskadega seotud ajaviidet. Tänavune aasta on aga erinev – korraks sai Pirita jõgi küll jääkirme peale ja võis näha esimesi uljaid sikutimehi ennast ohtu seades jää peal kükitamas ja kalakesi välja meelitamas, kuid kauaks talve siiski ei jätkunud – jaanuarikuu lõpu tõsised plusskraadid viisid nii jää kui ka lume.

Kõige fanaatilisemad tuule jõul vee peal liikujad on teadagi ekstreemspordlastest purjelaudurid – seadmata kahtluse alla nende vaimset tervist, suudavad nad siiski mind pea igal talvel üllatada eriti varajase mereleilmumisega. Sel aastal ilmusid nad kevadekuulutajatena merele jaanuaris! Võimalik, et nad üldse ei olegi endale teadvustanud laiuskraade, kus nad elavad, või keelduvad lihtsalt trotsist järgima teiste surelike arusaamist suvest ja talvest. Igal juhul on tore, et nad on olemas ja et nad andsid märku, et võib juba tõsiselt suve- ja purjetamismõtetele pühenduda.

PURJETAMISTARKUSTE VARASALV

Minu rubriik peaks teid moel harima, õpetama või suunama parema purjetamise suunas. Et mulle sugugi ei meeldi purjetamisõpikuid ümber kirjutama hakata, võtan soovitada lahendust, mis hoiab vaimu erksa ja vastuvõtliku, kuid ei ole tüütav ja ühehõlbaline.

Raamatud – see on lahendus talvel mereasjade sees olemiseks ja purjetamismõtete

mõlgutamiseks, ning meie suureks rõõmuks merest on kirjutatud palju. Varasemates purjetamiskooli artiklites olen küllalt selgelt suunanud teid praktilise õppe poole, soovitades keerukamaid purjetamisõpikuid alles siis avada, kui põhitõed juba selged. Ei kavatse ka nüüd kättenäidatud teest kõrvale kalduda – ma ei soovita liialt süveneda keerukaisse, rohkem teoorial baseeruvasse materjalidesse. Mitte et ma neid teadmisi vajalikuks ei pea või ise paksemate ja raskemate raamatutega hakkama ei saa, vaid sootuks maisematel põhjustel.

Meri ja purjetamine on ennekõike rõõm, väljakutse ja eneseteostus, ja paljud seiklejad on seda kogetud rõõmu jaksanud ka kirja panna ja raamatute vormis meile alles jätta. Need merehulkurite teostatüüdinud lood on mitte lihtsalt põnevad, kaasakiskuvad ja üldharvad, vaid täis ka neid väga olulisi üksikasju ja juhtumeid, mis meid merel olles sageli tabavad. Kui teooriaaraamatud pakuvad lakoonilisi ja skemaatilisi lahendusi, siis personaalsed reisikirjad räägivad samadest asjadest läbi palju emotsionaalsema prisma.

Alustasin purjetamist kümneaastaselt ja küllalt ruttu püüdsin endasse imeda ka kõikvõimalikku merega seotud temaatikat. Lisaks tavapärasele purjetaja käsiraamatule leidsin meelelt innustust pooleldi hullumeelsetest mereseiklejate lugudest, mis mu silmapiiri avardasid. Julgen neid soovitada ja kindlasti leiate tänapäeval veel rohkem selleteemalist kirjandust kui mina toona.

HULLJULGED IMETLUSVÄÄRSED OOKAANI-ÜLETAJAD

Minu iidoliteks said sellised mehed nagu John Caldwell, Francis Chichester, ja paljud teised aastate jooksul lisandunud, aga esmakogemused on alati kõige südame lähedasemad. Tasub need nimed meelde jätta. Neid ühendab meeletu enesekindlus ja otsustusvõime.

Eriti põnev on Austraaliast pärit John Caldwelli lugu: mees ei olnud elu seeski purjetanud, aga saatus paiskas ta Teise maailmasõja lõpus Ameerika Ühendriikidesse. Tema ainsaks sooviks oli kiiresti tagasi koju naise juurde pääseda, paraku nappis raha. Juhutöödel teenitu eest ostis mees Panamal alla kümne meetrise jahi ja purjetamisõpiku, ning teekond üle Vaikse Ookeani algas. Tundub ebareaalne ja müstiline, aga kuna raamat on ilmunud, siis on mees ka tegelikult Austraaliasse jõudnud. Nälg sundis teda suppi keetma oma vanast püksirihmast! Raamat on eesti keeles pealkirjaga “Hulljulge reis” ilmunud 1960-ndatel aastatel, ingliskeelsena on see ka interneti kaudu kättesaadav.

Francis Chichester oli enne purjetamise juurde asumist juba nii mõndagi kaelamurdvat korda saatnud – lennanud üksinda Inglismaalt Austraaliasse, hiljem Jaapanisse, kus õnnetult elektriliinidesse takerdumine tema ja ta lennuki tõsisemalt rivist välja viis. Lendamisega oli ta omandanud suurepärase navigaatorioskused, mille tõttu pakuti talle huvitavaid purjetamisvõimalusi avamereregattidel. Ta ei

rahuldunud piskuga - paar korda osales ja ka võitis ta omal ajal täiesti ekstreemse üle Atlandi soolopurjetamise regati.

Need kaks meest meenuvad mulle alati, kui palutakse nõu erinevate navigatsioonisüsteemide või ohutust tagavate lahenduste küsimustes. Ei taha sellega sugugi öelda, et GPS on paha ja et õiged meremehed kasutavad ainult sekstanti, ehkki samalaadset võrdlust autoteemadel rääkides kohtame sageli - paljud leiavad, et automaatkäigukast on mingi rohkem naistele ja algajatele mõeldud lisamugavus, mis meestele õieti nagu ei passikski - liiga lihtne ja ei lase ülevoolaval *machol* korralikult silma paista.

EESTI OOKEANIPURJETAJAD

Ja ega Eesti meresõiduajalugu ole mingil moel erandiks, 1930-ndatel tegi noor Käsmu mees Ahto Valter koos vennaga üheksameetrise jahiga paar purjeretke Tallinnast New Yorki, hiljem ka ümbermaailmareisi. Eelmisel aastal tulid kaks meest Inglismaalt tibatillukese mootorpaadiga Eestisse.

Ajast enne jahi Lennuk ümbermaailmareisi mäletan koosolekut, kus oli arutusel, kas me võime lubada väheste kogemustega Eesti purjetajatel ette võtta sellist kaelamurdvat seiklust. Olin sinna koosolekule kutsutud kui pikematel purjetamisretkedel osalenu ja pidin oma arvamuse ütlemas. Mulle tundus küsimuse asetuse kummalisena - vaba maa kodanikel on ju siin maailmas vaba voli tegutseda vastavalt oma soovidele ja unistustele senikaua, kui selline

tegevus ei lähe vastuollu seadustega või ei põhjusta teistele mingeid ebameeldivusi.

Nüüd on meil tänu Lennuki meeskonnale taas kogunud meremehi rohkem ja esimene Eesti lipu all sooritatud ümbermaailmareis tõsiasi. Ilmselt tuleb selliseid asju lähitulevikus veel ja veel. Tean purjejahti Martha, kes kusagil Kariibi mere kandis seiklemas ja nii mitmeidki huvilisi samalaadseid mõtteid mõlgutamas. Ambitsioonikas üksinda ümber palli minemise plaan on Uku Randmaal. Väikesel, 6,5-meetrisel võidusõidujahil valmistub võidu maailma paremikuga üle Atlandi sõitma Jaanus Tamme.

KOOLIPINGIST MERELE

Palju siis peaks olema kogemust ja oskusi, et võiks mereavarusi mõõtna minna? Üks minu jaoks üllatavamaid lugusid on järgmine. Paar aastat tagasi käisid purjetamise baaskursustel kaks noort inimest, mees ja naine. Kursus kestis 4x 2,5 tundi, mingeid suuri oskusi ega vilumust nad sellest ei saanud, küll aga omandasid kõige tähtsamad algteadmised. Kursuste järel läbisid nad veel väikelaevajahi teoreetilise õppe ning sooritasid edukalt ka eksamid, mis andis neile õiguse kuni 24-meetrise purje- või mootorlaeva juhtimiseks kõikjal maailmas.

Sain neilt telefonikõne kesktalvel, kusagil jaanuaris, ja nende küsimus oli üllatavalt lihtne. Nad küsisid, kas nad võiksid sellise kogemusega kahekesi ilma suurema riskita Kariibi merel jahti rentida. Pean ausalt tunnistama, et esimese hooga

ei julgenud kõva häälega "jah" öelda, kuid väheke rahunenult andsin siiski soovitusel minna. Arvestades nende kogemematust, käskisin kindlasti kaasa võtta mõne purjetamise käsiraamatu, milles oleks sees kõik olulised teemad. Kusagilt raamatukogust õnnestus neil hankida "Purjetamine võhikutele" ja sellega relvastatuna nad siit minema lendasidki. Nende nädalast reisi meenutab mulle nüüd väike rummipudel kirjaga "Pusser's Marina Cay, British Virgin Islands" riulil. Hakkama said, ja suure annuse enesekindlust kindlasti ka lisaks!

Mida rohkem siin veel rääkida! Registreeruge kohe praegu väikelaevajahi kursustele, et teie meresõidud võiksid alata juba sel aastal. Infot koolituse kohta leiate veebilehelt www.kipper.ee

Kohtumisteni vee peal!

Alar Volmeri lugemissoovitus:

John Caldwell, "Hulljulge reis"
Francis Chichester, "Üksinda ümber maailma", "Mere ja taeva üksinduses"
Thor Heyerdal, "Kon-tiki ekspeditsioon"
Ernest Hemingway, "Vanamees ja meri"
Jules Verne, "20000 ljööd vee all"
Juhan Smuul, "Jaapani meri - detsember"
Voldemar Veedom, "Purjetamine vabadesse"
August Mälk, "Hea sadam"
Peter Isler ja JJ Isler, "Purjetamine võhikutele"
Stuart H Walker, "Advanced Racing Tactics"
Valik parimat merendusteemalist kirjandust mujalt maailmast: www.sailingscuttlebutt.com/ssc/books